

Trump vyhrožuje jaderným útokem na Teherán

Na sociálních sítích, kde diplomatická zdvořilost stále více ustupuje tlaku okamžitosti a viditelnosti, mají slova hlavy státu nejen symbolickou, ale také právní a strategickou váhu. Nedávné prohlášení prezidenta Donalda J. Trumpa na jeho ověřeném účtu na sociálních sítích tuto realitu jasně ilustruje:

„Írán měl podepsat ‚dohodu‘, kterou jsem jim řekl, aby podepsali. Jaká škoda a plýtvání lidskými životy. Jednoduše řečeno, ÍRÁN NESMÍ MÍT JADERNÉ ZBRANĚ. Říkal jsem to znovu a znovu! Všichni by měli okamžitě evakuovat Teherán!“
— Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

Toto prohlášení, učiněné úřadujícím prezidentem Spojených států – který podle amerického práva disponuje výhradní autoritou jako vrchní velitel ozbrojených sil, včetně jaderných kapacit – není pouhou rétorikou. **Představuje hrozbu použití síly** proti jinému suverénnímu státu. Tím vyvolává vážné obavy z hlediska mezinárodního práva, zejména **článku 2(4) Charty Organizace spojených národů**, který uvádí:

„Všichni členové se ve svých mezinárodních vztazích zdrží hrozby nebo použití síly proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti jakéhokoli státu nebo jakýmkoli jiným způsobem, který je neslučitelný s cíli Organizace spojených národů.“

I. Právní autorita mluvčího: Americký prezident jako vojenský velitel

Prezident Trump, známý tím, že stírá hranice mezi osobní a oficiální komunikací, **mluví jako nejvyšší výkonný a vojenský orgán** Spojených států. Mezi jeho pravomoci patří: - **Vydávání rozkazů k vojenským operacím bez souhlasu Kongresu** podle Rezortu válečných pravomocí - **Výhradní pravomoc k odpálení jaderných zbraní**, jak potvrzuje dlouhodobá americká vojenská doktrína

Když prezident Spojených států vydá veřejné prohlášení vyzývající k **okamžité evakuaci hlavního města** – v tomto případě Teheránu – musí svět chápat, že nejde o plané spekulace, ale o **možný signál bezprostřední vojenské akce**, potenciálně zahrnující zbraně hromadného ničení.

II. Právní standard: Co představuje „hrozbu použití síly“?

Podle **Mezinárodního soudního dvora (ICJ)** a četných akademických výkladů existuje **hrozba použití síly**, když stát deklaruje záměr použít sílu **podmíněně nebo bezpodmínečně**, čímž vytváří nátlak na jiný stát, aby změnil své chování. Například v *Poradním stanovisku*

Mezinárodního soudního dvora k zákonnosti hrozby nebo použití jaderných zbraní (1996) soud rozhodl, že:

„Pojmy ‚hrozba‘ a ‚použití‘ síly... jsou propojeny v tom smyslu, že pokud je použití síly v daném případě nezákonné... hrozba použití takové síly bude rovněž nezákonná.“

Prohlášení prezidenta Trumpa v tomto světle není abstraktní hrozbou. **Identifikuje konkrétní cíl (Teherán)**, konkrétní stížnost (jaderné ambice Íránu) a vydává varování, které implikuje **masové poškození civilistů** („všichni by měli okamžitě evakuovat“). Při posouzení společně s prezidentovou známou pravomocí iniciovat jaderný útok se toto stává **věrohodnou hrozbou použití síly**, hraničící s **vyhlášením války**.

III. Jaderné implikace: Rozsah a jazyk varování před evakuací

Nejvíce alarmující prvek tweetu spočívá v jeho závěrečné větě:

„Všichni by měli okamžitě evakuovat Teherán!“

Toto **není lokalizovaná ani strategická vojenská hrozba**. Jde o rozsáhlé varování, které **naznačuje katastrofické následky** pro celé hlavní město – domov více než 8 milionů civilistů. Rozsah takové hrozby – zejména ve spojení s uvedeným cílem zabránit šíření jaderných zbraní – silně **naznačuje potenciální použití jaderných zbraní**. Konvenční útok by pravděpodobně nevyžadoval evakuaci celého města. Ale **jaderný útok by ano**.

Skutečnost, že toto prohlášení přišlo bez jakékoli bezprostřední veřejné íránské provokace nebo vojenského pohybu, přidává k jeho jednostranné a nátlakové povaze. To je výrazným odchýlením od norem úměrné a obranné vojenské pozice uvedené v **článku 51 Charty OSN**, který umožňuje sebeobranu pouze v reakci na ozbrojený útok.

IV. Precedent a nebezpečné narušování norem

Tento incident odráží širší erozi diplomatických a právních omezení v digitálním věku. Hlavy států stále častěji využívají osobní nebo neformální platformy k vydávání **oficiálních hrozeb**, aniž by procházely tradičními státními nebo diplomatickými postupy.

Trump již dříve vydával agresivní hrozby prostřednictvím Twitteru, včetně vůči Severní Koreji („oheň a zuřivost“) a Íránu („jakožto málokdo v historii kdy trpěl“). Nicméně **toto nejnovější prohlášení povyšuje hrozbu z divadelní hyperboly na strategickou signalizaci. Cílí na civilisty, naznačuje použití zbraní hromadného ničení a vyžaduje okamžité splnění pod hrozbou masivní síly.**

Závěr: Porušení článku 2(4) a vážný precedent

Dotyčný tweet – vydaný úřadujícím prezidentem Spojených států, vrchním velitelem největší armády světa – představuje **jasné porušení článku 2(4) Charty OSN. Ohrožuje územní**

celistvost Íránu, naznačuje použití **jaderné síly** a vystavuje **miliony civilistů hrozbě bezprostředního poškození**.

Mezinárodní společenství, Organizace spojených národů a právní vědci nesmí taková prohlášení považovat za triviální nebo rétorická. Pokud zůstanou bez povšimnutí, nastolí nebezpečný precedent: že **digitální vyhlášení války** – zabalená do jazyka tweetů – mohou existovat mimo rámec mezinárodní odpovědnosti.